

igazát: Aki előre halad a tudományban, de visszafejlődik a karakterben, az inkább visszafejlődik, mint előrehalad. A tudás eszköz; és esetenként hatalom is. De csak a jó ember kezében teremhet áldást.

Közhelyé csépelődött már Ady gyönyörű verse, amellyel „egykori” iskolájába üzen. Kivétel nélkül minden évszárón elhangzik. Legtöbbször azonban sajnós anélkül, hogy lényegére odafigyeljünk. Én ezt a lényeget azokban a sorokban látom, amelyekben köszönetet mond iskolájának azért, amit attól kapott. És érdekes, nem azt köszöni meg, hogy felruházta matematikai, fizikai, történelmi, biológiai, kémiai, irodalmi, nyelvi, bölcséleti ismeretekkel. Nem mintha ezeket lebecsülné, hanem mert az élet megtanította, hogy mindezek csak azzal együtt lehetnek hasznosak, amit lélekben kapott, vagyis, hogy „Táplálad tovább bennem az erőt / Szeretni az embert és küzdeni /S hűn állni meg Isten s ember előtt”.

Legyen hát örök útravaló az életbe kilépőnek, ebben a szüntelen változó világban, amelyben sokszor a szerepek is felcserélődnek, az evangélium üzenete: az ember Istentől kapott szerepe, rendeltetése, hivatása sohasem változik, mindig ugyanaz marad: „Úgy fényljk a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsóítsék a ti mennyei Atyátokat.” Ámen.

NE ENGEDD KIFOSZTANI A LELKEDET

Ez 3,14

Megállapításként elég zordnak tűnik, igazságtartalma mégis elvitathatatlan, hogy az emberiség történelme nem más, mint ádáz küzdelmek, harcok, háborúk sorozata. A háborúhoz, a harchoz pedig mindig hozzátartozott a rablás, a fosztogatás is. Különösen a kereszténység előtti kor népeinek szokásai közé tartozott, hogy a győztes fél katonái a legyőzöttek földjén - városaikban és falvaiban - kíméletlen, durva fosztogatásba, zsákmányolásba kezdtek. A Biblia bőven szolgáltat bizonyítékot arra, hogy az izraeliták életében, ellenségeivel viselt harcai során, sem volt ez másképp. Az ellenség minden esetben feldúlta, kifosztotta a legyőzöttek országát. Férfiakat fűztek rabszjira, nőket, gyermekeket hurcoltak el, kiürítették az éléstárat, a házakat felgyújtották. Sok esetben még a templomot sem kímélték, a szentély kincseit, kegytárgyait meggyalázták, elrabolták. Példaként elegendő csupán Babilon uralmát, Nabukodonozor király zsarnoki hatalmát említeni.

A mi földrészünket, térségünket illetően gondolhatunk a népvándorlás korára, a kereszténység előtti Európára. De gondolhatunk a későbbi időkre, a tatárjárás, a török veszedelem viharos korszakára; lángokban álló falvak, városok, templomok jelzik a dúló ellenség útját. A jelen korhoz közeledve pedig elegendő csupán a második világháború pusztításait említeni. Mert bár az íjat, kopját, bőrpáncélt, kardot felváltották a modern fegyverek, végeredményben az orosz katona is változatlanul rabolt, fosztogatott, nyomorúságot, gyalázatot hagyva maga után.

Aztán elmúlt ez is. A harcok elcsitulak, a halottakat eltemették, lassan kezdtek a könnyek felszáradni, a sebek begyógyulni. Sok pusztítás után végre

felsütött a béke napja, és 1947. február 10-én Párizsban aláírták a békeszerződést. Mégis korai lenne megkönnyebbülten fellelegezni és kijelenteni, hogy - hála Istennek - mindez már a múlté, véget ért mint egy rossz álmom. Mert a hatalmon lévők minden korban - így békeidőben is - megtalálták a módját annak, hogy a fosztogatás, a rablás, a zsákmányszerzés tovább folytatódjon. Sőt, annak sok esetben még alkotmányos, törvényes keretet is adtak. Gondoljunk a háború utáni államosítás, majd a kollektivizálás kíméletlen korszakára, a kuláküldözés és kilakoltatások embertelen ténykedéseire, az egyházainkat ért és a mai napig sem orvosolt veszteségre. Hány féle formáját módszerét ismerte meg már az ember a rablásnak, a fosztogatásnak?

Vajon miért tettem ebben a kicsit hosszúra sikeredett bevezetőben ezt a történelmi visszatekintést? Azért, hogy annak tükrében lássuk meg tisztábban, a valóságnak megfelelőbben jelen állapotunkat, hogy abban felismerjük Ezékiel prófétának szóló isteni figyelmeztetés minden korra érvényes örök időszerűségét: „Embernek fia! Őrállóul adtalak én téged...” A mindenkori ember Istentől kapott feladata, kötelessége megőrizni, megtartani a rábízott értékeket, hűséges őrállóként védeni azokat, ha kell ellenségtől, rablók kezétől is. És a sokszor súlyos, tragikus történelmi események, esetenként, arról is tanúskodnak, hogy az ember mennyire tett eleget ennek a kötelességének, vagy mennyire mulasztotta el azt.

Ha felmérést készítenénk arról, hogy nyelvünkben, beszédünkben használt bizonyos szavak, fogalmak, formák milyen gyakran vagy milyen ritkán fordulnak elő, nagyon érdekes adatokhoz jutnánk, amelyek sok mindent elárulnának rólunk, jelen állapotunkról. Édes anyanyelvünk nyelvtani szerkezete - a szavak, igék, főnevek, jelzők, ragok, toldalékok között - ismer egy fogalmat, amelynek neve: fosztóképző. Amint a nevében is benne van, azt jelenti, hogy általa valamit valamitől megfosztunk, az említett tulajdonság nélkülivé tesszük. Ez a magyar nyelvben a -tlan, -tlen, -talan, -telen hangzású toldalék. Talán már kezd érthetővé válni, hogy miként árulkodik nyelvünk, beszédstílusunk arról az állapotról, amelyben élünk. Milyen ismerős, milyen gyakori beszédünkben a szavak fosztóképzővel ellátott formája! Kis túlzással mondhatom, hogy szinte már csak így tudunk beszélni: környezetünk egészségtelen, földünk, levegőnk, vizeink tisztátalanok. Világprobléma a hajléktalanság, az otthonatlanság, sok ezer éhezőnek, hajléktalannak az állapota kilátástalan, reménytelen. Sokan vannak, akik életgondokkal, állandó pénztelenséggel küszködve értelmetlennek tartják az életet. Sok helyen a világban, népek, nemzetek között békétlenség, bizalmatlanság uralkodik.

De beszélünk mi hitetlenségről, reménytelenségről és szeretetlenségről, mintha csak Pál apostol szeretet-himnusza zárószavainak negatív változatát akarnánk tudatosan megalkotni. Beszélünk szívtelenségről, részvéltelenségről, becstelenségről, erkölcstelenségről, barátságtalanságról, tudatlanságról, embertelenségről és ... sorolhatnám tovább.

Lám, testvéreim, milyen tévedés lenne azt hinni, hogy mivel közvetlen környezetünkben nem dül háború, vagyis béke van, nem fenyegeti veszély értékeinket, és szükségtelen az őrállás, a vigyázás. A megállapítás, amellyel Jézus indítja a könyörülő szamaritánusról szóló példázatát - „rablók kezébe esék...” - a mi világunkra, jelenünkre is egyre igazabb.

Úgy érzem, hogy ideje feltenni a kérdést, ideje megvizsgálni: ebben a folyamatban melyik kár, melyik veszteség a nagyobb, a súlyosabb: az, ami az embernek anyagi javait, fizikai értékeit érte, vagy az, ami lelki, szellemi, erkölcsi világát érintette? Hiszen tagadhatatlan, hogy minden fizikai értelemben vett pusztítás, rombolás egyúttal lelki, erkölcsi károsodáshoz is vezet. Egy háború esetén számadatokkal ki lehet fejezni, hogy hányan pusztultak el, hány emberélet esett áldozatul, de ki mérte meg a könnyeket, az okozott bánat, fájdalom súlyát. Egy bombázás után százezrekben, milliókban fel lehet becsülni a kárt, de ki mérte meg a keserúséget, a csalódást, a lelki eldurvulást, a szellemi elsekélyesedést? Ki mérte fel a kettétört emberi sorsokat, az összeomlott álmokat?

Ezeknek a kérdéseknek a tükrében észre kell vennünk, hogy korunk emberére is leginkább a lelki, erkölcsi kifosztottság, elszegényedés a jellemző. Saját szavaink árulkodnak erről a legjobban. Megdöbbenünk, ha végiggondoljuk, hogy pontosan azok a szavak, fogalmak nyernek a leggyakrabban fosztóképzőt, amelyek az erkölcsi világrend alapértékei: hit-, remény-, szeretet-, bizalom-, barátság-, lélek-, erkölcs-... mindenik egy-egy felkiáltójel a prófétának szóló figyelmeztetés után: „Embernek fia! Órállóul adtalak téged Izrael házában...” Órállójául nemcsak anyagi, hanem elsősorban azoknak a lelki, erkölcsi értékeknek, amelyek istenfiúságnak, emberi hivatásodnak alapját képezik. Órállójául annak a hitnek, annak a vallásnak, annak a lelki-szellemi örökségnek, amelyet annyi évtized szennyet árasztó agymosása igyekezett kitörölni a lelkekből. Órállójául anyanyelvednek, nemzeti értékeidnek, az ősi kultúrának. Ne gondoljuk, hogy az isteni figyelmeztetés csak a prófétának és az ő korának szólt. Legfeljebb a próféta az, aki meghallja és teljesíti a parancsot. De szól minden korban és mindannyiunknak, szól és figyelmeztet: őrizd értékeidet, ne engedd kifosztani magad! De ne engedd kifosztani elsősorban a lelkedet, hogy legszebb fogalmainkról a fosztóképzők ismét lehulljanak és életünkben a dolgok Istentől rendelt, méltó helyükre kerüljenek. Ámen.

PAP MÁRIA

PÜNKÖSDI MEGLEPETÉS

ApCsel 12, 4; 12

Mikor életünkben egy váratlan fordulat következik be, melyre előző tapasztalatunk alapján nem találjuk a magyarázatot, természetes emberi megnyilvánulásunk a meglepődés. A meglepő, a más, az ismeretlennel való találkozás minden emberből ugyanazt a reakciót váltja ki. Azt, amit az ApCsel írója a következő kérdésben fogalmaz meg: „Vajon mi akar ez lenni?”

Gondoljatok csak vissza, Kedves Testvéreim, hogy életünkben hányszor tettük fel ezt a kérdést! Olyan kérdést, mely egyaránt vonatkozhatott embertársainkra, dolgokra, történésekre. Az új és váratlan előtt gyermeken meglepődő ember kérdése ez. Így van ez ma, és így volt ez az első pünkösdi alkalmával